

Anton Pavlovič Čehov

KAMELEON

Preko trga prolazi policijski nadzornik Očumjelov u novom šinjelu i sa svežnjem u ruci. Za njim korača riđi stražar s rešetom, do vrha napunjenim zaplijenjenim ogrozdima. Naokolo vlada tišina... Na trgu ni žive duše... Širom otvorena vrata dućana i krčmi gledaju u svijet božji nekako pokunjeno, kao gladna razjapljena ždrijela; Pred njima nema čak ni prosjaka.

-Dakle tako, prokletniče, još ćeš i ujedati! začuje odjedared Očumjelov. - Momci, ne puštajte ga! U današnje je vrijeme zabranjeno ujedati! Drž' ga! A... a!

Začuje se pseće cviljenje. Očumjelov pogleda na stranu i vidi: iz stovarišta drva trgovca Pičugina, skačući na tri noge i osvrćući se, trči neko pseto. Za njim vitla čovjek u štirkanjoj košulji od cica i u raskopčanom prsluku. On juri za psetom i, nagnuvši se naprijed, baca se na zemlju i uhvati ga za stražnje noge. Iznova se začuje pseće cviljenje i uzvik: " Ne puštaj ga! " Iz dućana se pomaljaju sanjiva lica i, kao da niče iz zemlje, kraj stovarišta drva počne se ubrzo skupljati gomila.

-Bit će, da je tu neki nered, vaše blagorođe ...! reče stražar.

Očumjelov se okrene polulijevo i zakorača prema skupu. Kraj samih vrata stovarišta ugleda gore opisanog čovjeka u raskopčanom prsluku, koji je podigao u vis desnu ruku, i sada pokazuje gomili okrvavljeni prst. Na napolak pijanom mu licu kao da je zapisano: "Oderat ću ja tebi kožu, bitango jedna!" pa i sam prst se činio kao neki simbol pobjede. U tom je čovjeku Očumjelov prepoznao zlatara Hrjukina. U središtu gomile, raskrečivši prednje noge i drhćući cijelim tijelom, sjedi na zemlji glavni okrivljenik i začetnik skandala - mladi bijeli hrt šiljaste njuške i sa žutom mrljom na leđima. Iz suznih mu očiju izvire čama i užas.

Zbog čega ste se ovdje skupili? zapita Očumjelov proguravši se u gomilu. - Zašto ste došli ovamo? A što je to s tvojim prstom? Tko je vikao?

-Pošao sam, vaše blagorođe, nikoga ne dirajući ...- počne Hrjukin kašljući u šaku, - radi drva s Mitrom Mitrićem - kad odjedared dojuri ova beštija i iz čistog mira mene za prst ... Oprostit će te, ali ja sam čovjek, koji radi, dakle radnik ... a moj je posao fin ... Neka mi plate, jer s ovim prstom možda cijelu sedmicu neću moći maknuti ... Toga, vaše blagorođe, nema ni u zakonu, da čovjek mora trpjeti od životinja... Ako svatko bude ujedao, bolje

je i ne živjeti na svijetu.

- Hm ...! U redu ...- reče Očumjelov strogo, kašljajući i mičući obrvama. - Dobro. Čije je pseto? To neću tako lako ostaviti! Pokazat ću ja vama, kako se pseta puštaju na slobodu! Vrijeme je, da obratimo pažnju na takvu gospodu, koja se neće pokoravati naredbama! Kad ga, nitkova, osude da plati globu, tada će vidjeti, što znači pseto i slična skotina, što luta naokolo! Pokazat ću ja njemu vražju mater ..! Jeldirine, - obrati se nadzornik stražaru: - ustanovi, čije je pseto i sastavi zapisnik! A psa treba uništiti. I to smjesta! Zacijelo je bijesan ... Pitam vas, čije je pseto?

- Čini se, generala Žigalova! odazove se netko iz gomile.

- Generala Žigalova? Hm ..! Svuci mi, Jeldirine, kabanicu ... strahovito je vruće! Bit će, da je to pred kišu ... Tek jedno ne mogu shvatiti: kako te je pseto moglo ujesti? obrati se Očumjelov Hrjukinu. -Kako je ono moglo doprijeti do tvoga prsta? Sasvim je maleno, a ti, pogledajde, koliki si! Ti si, po svoj prilici, ogrebao prst o neki čavao, a zatim ti je pala na um ideja, da slažeš. Ta ti si ...poznaj ja vas! Lažljiv ste narod, vrazi jedni!

- On mu je, vaše blagorođe, onako od šale cigaretom opekao gubicu, a pas, ne budi lud, - cap za prst ... On je zadirivalo i pravi svadljivac, vaše blagorođe.

- Lažeš, ćoro! Ako nisi vidio, zašto onda lažeš? Njegovo je blagorođe pametan gospodin i razumije, tko od nas laže, a tko govori po savjesti, kao pred bogom ... A lažem li, neka presudi mjesni sudac. Kod njega je u zakonu zapisano... U današnje vrijeme smo svi ravnopravni... I ja imam brata žandara... ako baš želite znati...

- Ne raspravljajte!

- Ne, ovo neće biti generalsko... zamišljeno će stražar. - General nema takvih. Njegovi su malne svi prepeličari...

- Znaš li to sigurno?

- Posve sigurno, vaše blagorođe...

- I meni je to poznato. General ima skupe pse, čiste pasmine, dok je ovo - vrug bi ga znao, kakva soja! Ni dlake ni poštena izgleda... gadarija neka... I takvo pseto drže ljudi?! Gdje im je pamet? Kad bi se takvo pseto našlo negdje u Peterburgu ili u Moskvi, znate li, šta bi bilo? Tamo se ne bi osvrtali na zakon, nego bi mu bez promišljanja - zakrenuli vratom! A ti si, Hrjukine, nastradao, i nemoj da ostaviš stvar samo tako... Treba ih naučiti pameti! Vrijeme je...

- A možda je ipak generalovo... - reče stražar kanda za sebe. - Na gubici mu nije zapisano... Onomad sam baš takva vidio u njegovom dvorištu.

- Dabome da je generalovo! reče neko iz gomile.

- Hm, pomози mi, Jeldirine, da navučem kabanicu... Kanda je zaduваo vjetar... Hladno mi je... Psa odvedi generalu i raspitaj se tamo... Reći ćeš, da sam ga ja našao i poslao k njemu... A reci i to, da psa ne puštaju više na ulicu... Pseto je možda i skupocijeno, pa bude li mu svaka svinja gurala pod nos cigaretu lako ga može pokvariti. Pseto je - nježna tvar... A ti bukvešu, spusti ruku! Ne trebaš toliko pokazivati svoj budalasti prst! Sam si kriv... !

-Eno generalova kuhara, njega ćemo zapitati... Hej, Prohore! Dođite, dragoviću, ovamo! Ded pogledaj ovo pseto... Je li vaše?

-Koješta! Takvih još nikad još nismo imali!

-A što da se toliko raspitujemo, - reći će Očumjelov. - To je neka skitnica! Nema tu šta dugo razgovarati... Ako rekoh, da je skitnica, onda je svakako skitnica... Treba ga utamaniti, i gotovo.

-Pseto nije naše, - nastavi Prohor, -Ono je generalova brata, koji je nedavno doputovao. Naš ne voli hrtove, ali njegov brat veoma voli...

-Pa zar je doputovao njegov bratac? Vladimir Ivanić? zapita Očumjelov, a lice mu se ozari umiljatim smiješkom. - Gle, gle, gospode bože moj! A ja o tome ni pojma! Dakle u posjetu?

-U posjetu...

-Ah ti, gospode bože... Zaželio je da vidi brata...A ja o tomu ni pojma! Dakle njegovo je pseto? E baš mi je drago... Uzmi ga... Psić nije loš... A kako je samo žustar... cap ovoga za prst! Ha-ha-ha... Nu, a što ti drhturiš? Rrr... Rr... Ljuti se podlac... takvo kuće...

Prohor pozove psa i ode s njime iz stovarišta... gomila se smije Hrjukinu.

-Dopast ćeš ti meni šaka! zaprijeti mu Očumjelov i, ogrćući se u šinjel, krene preko trga.